

Kweker Eric van Kempen: 'De afnemer weet vaak niet wat het certificaat inhoudt'

De status quo van alle keurmerken

In de boomkwekerijbranche geniet Milieukeur al jarenlang naamsbekendheid. Met dit keurmerk kunnen kwekers aantonen dat ze volgens bepaalde richtlijnen kweken. Dit is met name voor de afnemers belangrijk. Intussen verovert sinds april dit jaar ook Groenkeur de markt. Waarin verschillen de keurmerken en voor welk keurmerk kiezen boomkwekers en afnemers? Kortom: wat is de huidige stand van zaken?

Auteur: Sylvia de Witt

Voor veel boomkwekers ligt de meerwaarde van een productcertificaat voor de hand. Als gevolg van de eisen van duurzaam inkopen die de overheid stelt, vragen Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen immers in circa zeventig procent van de aanbestedingstrajecten voor groenvoorzieningen naar duurzaam gekweekte producten. Toch zijn er boomkwekers die er anders tegenaan kijken, zoals Eric van Kempen van Boomkwekerij M.F. van Kempen & Zn BV. Hij kweekte vanaf 2008 onder Milieukeur. Nu, zes jaar later, is hij gestopt met Milieukeur en ook zal hij zich niet aansluiten bij Groenkeur. Als boomkweker heeft Van Kempen al heel wat keurmerken meegemaakt en stond daarbij ook altijd vooraan. Hij ziet heus wel de voordelen van een keurmerk, maar vindt dat het op bepaalde punten ook wordt misbruikt. Eigenlijk zou een

keurmerk er helemaal niet toe moeten doen voor een afnemer, is zijn mening.

Van Kempen: 'Nu is er weer een nieuw boomkwekerijkeurmerk op de wereld gezet: Groenkeur, een ketenkeurmerk waarbij de boomteler Groenkeur-gecertificeerd is, evenals de hovenier. De overheid wil maatschappelijk verantwoord geteelde producten. Dus als er in een keten gewerkt kan worden, is dat makkelijker. Maar zo'n keurmerk is er vooral voor de afnemer. Dat is verkeerd, want dan wordt er hoe dan ook gesjoemeld. Dan is het alleen maar belangrijk dat je het papiertje hebt en dat die afnemer weet dat je dat papiertje hebt. Hoe je aan dat papiertje komt, is een ander verhaal.'

Eigenlijk een commercieel certificaat

Wat is een keurmerk nu eigenlijk? Als je je bomen gewoon op verantwoorde wijze produceert, dan voldoe je eigenlijk al aan een keurmerk, vindt Van Kempen. 'Maar ze willen het zwart op wit hebben, controleerbaar. Het is in mijn ogen een stukje schijnzekerheid. Ik ben zelf gestopt met Milieukeur en ben daarnaast aan het bekijken of ik mijn bedrijf op een andere manier kan voortzetten. Maar dan sluit ik me niet meer aan bij een keurmerk, want het kost veel inspanning en de afnemer weet vaak toch niet wat het certificaat inhoudt. Milieukeur is een productcertificaat, maar het wordt door veel afnemers als bedrijfscertificaat gezien. Dit strookt niet met elkaar. Dus als jij als boomkweker of handelaar een certificaat hebt, mag jij leveren. Maar wát er dan geleverd wordt,

daar wordt meestal niet meer naar gekeken. Dus de meerwaarde die het productcertificaat zou moeten hebben, is dan gelijk tenietgedaan. Heel begrijpelijk dat je als kweker bij de afnemers vooraan wil staan, maar de meesten is het ook daarom te doen. Dus is het eigenlijk een commercieel certificaat, niets meer en niets minder. Op een verantwoorde manier kweken moet je voor jezelf willen doen, niet voor die afnemer.'

Kosten keurmerk doorberekenen in productprijs

Dat er meerdere keurmerken zijn, is ook verwarrend, vindt Van Kempen.

'Eerst was er Qualitree, toen MPS Duurzaamheid, daarna Milieukeur en nu komt daar nog Groenkeur bij. Allemaal leuk en aardig, maar ons product blijft hetzelfde. Maar als de afnemer echter ook de waarde van het certificaat wil betalen, is het prima.'

Dan komt er wat hem betreft een marge op het product, zodat de extra kosten voor het duur-

zamer telen ook betaald worden. Zo kunnen de kwekers het certificaat in stand houden. Als afnemers voor duurzaam geteelde producten met certificaat echter niet meer willen betalen, dan verwatert dit en gaan kwekers op een andere manier toch kosten besparen. Kwekers moeten de kosten van het keurmerk kunnen doorberekenen in de productprijs en afnemers moeten bereid zijn om deze te betalen.

'Eigenlijk zou een keurmerk er helemaal niet toe moeten doen voor een afnemer'

'Zo niet, dan is het steeds minder interessant om de inzet te plegen om duurzaam en verantwoord te produceren,' vertelt Van Kempen. 'Zonder keurmerk kun je dan namelijk met minder kosten aan dezelfde afnemers leveren.'

Als alle kwekers een keurmerk krijgen, wordt in ieder geval duurzaam gekweekt. Maar dan kun je als kweker niet meer opvallen voor je afnemer en zal er waarschijnlijk weer een nieuw keurmerk worden ontwikkeld om commercieel weer op te vallen, denkt hij.

'Ik beweer dus niet dat een keurmerk niet goed is, maar ik had liever gezien dat we met z'n allen op één keurmerk zouden inzetten en dat dan ook echt zien als branchegericht.'

Promotie

Het jongste keurmerk in de boomkwekerijbranche is Groenkeur. Vijf bedrijven die nu het Groenkeur-productcertificaat Duurzame Boomkwekerijproducten hebben, zijn Flora Nova Handelskwekerij uit Ophemert, Darthuizer uit Leersum, Boot & Co Boomkwekerijen uit Boskoop, boomkwekerij De Spankert uit Boxtel en Lageschaar Vaste Planten uit Aalten. Zij leveren duurzaam gekweekte boomkwekerijproduc-

Ben van der Meijden

Matthijs Mesken

ten aan afnemers die duurzaamheid hoog in het vaandel hebben staan, op nationale en internationale markten. Duurzame boomkwekerijproducten met een Groenkeur-certificaat voldoen aan de eisen uit het criteriadocument *Duurzaam inkopen van groenvoorzieningen* van de overheid. Volgens Groenkeur-directeur Matthijs Mesken zouden verschillende keurmerken mogelijk verwarrend kunnen werken, maar Groenkeur

is ingesprongen op een vraag vanuit de boomkwekerijsector zelf: of zij niet een keurmerk kon ontwikkelen om te voldoen aan de inkoopcriteria van de overheid.

Mesken: 'Wij hebben ons schema het afgelopen jaar ontwikkeld en ja, het lijkt wel enigszins op het Milieukeur-schema dat al wat langer bestaat in de boomkwekerijbranche. Daarnaast zijn we

ook heel sterk in de ketengedachte actief. Dat zijn natuurlijk weer andere schema's, die al door veel overheden worden gevraagd in aanbestedingen. Stel, een overheidsdienst heeft een bestek dat wordt aanbesteed. In dat bestek staat dat je alleen maar mag inschrijven als je Groenkeur-gecertificeerd bent voor bijvoorbeeld groenvoorziening, boomverzorging of dak- en gevelgroen, etc. Vanuit de stichting zijn we met z'n allen actief in zo'n keten met onze aannemers. We promoten ons keurmerk ook heel actief bij gemeenten en andere overheden; die zitten vaak bij ons aan tafel. Wat is er gemakkelijker voor Groenkeur om dan te zeggen: "Jullie kunnen naast een Groenkeur-aannemer ook Groenkeur-gecertificeerde bomen inkopen"?'

'Het is jammer dat Milieukeur nu pas wakker is geschud en ook actiever aan het worden is'

'De bekendheid met Groenkeur bij zakelijke afnemers, overheden, verenigingen van eigenaren, etc., is ontzettend hoog. We groeien als stichting behoorlijk, met name in de zakelijke wereld omdat overheden, maar ook ministeries en Rijkswaterstaat, steeds vaker de eis stellen dat je Groenkeur-gecertificeerd moet zijn. Wij doen veel aan promotie, staan al jaren op beurzen en voor ons is het dan een koud kunstje om nu de kwekerijsector daarin mee te nemen.'

Biodiversiteitsplan

Milieukeur heeft wat dat betreft veel laten liggen?

'Dat is hun keuze geweest, hoewel we het opvallend vinden dat zij nu wel wat actiever worden. Inmiddels zijn er vijf Groenkeur-gecertificeerde bedrijven en op korte termijn komen er nog eens drie bij. Aan het eind van dit jaar hopen we tien bedrijven te hebben.'

Er zijn wel wat verschillen in eisen. Bij Groenkeur moeten de bedrijven ook een biodiversiteitsplan hebben, dus moeten ze kunnen aangeven hoe ze met biodiversiteit binnen hun bedrijf omgaan. Dat zit niet in Milieukeur. In Milieukeur zit een bonus-malussysteem, dus als je een voor het milieu belastend middel gebruikt, moet je dat compenseren. Iedere kweker vult dit op eigen wijze in en daardoor kan dit voor een afnemer

ondoorzichtig zijn. 'Dat vinden wij inderdaad veel te verwarrend,' meent Mesken. 'Wij zeggen gewoon: "Deze middelen mogen niet worden gebruikt." Ook zijn er wat technische verschillen, maar daarvoor zou ik veel te veel in detail moeten treden. De belangrijkste verschillen zijn dus dat biodiversiteitsplan en het feit dat wij actief zijn in de hele afzetketen.'

De bedoeling is dat de aankopen van overheden massaal voldoen aan de eisen uit het criteriadocument *Duurzaam inkopen van groenvoorzieningen* van de overheid. Groenkeur is inmiddels flink in beeld.

'Overheden vragen veel naar Groenkeur en wij verwachten dat de Groenkeur-duurzame bomen daarop gaan meeliften. De overheid heeft zichzelf opgelegd om duurzaam in te kopen, maar doet dat nog veel te weinig. Dat is natuurlijk ook een stukje frustratie van de boomkwekers, want ze kunnen wel van aannemers verlangen dat die Groenkeur-gecertificeerd leveren, maar dat moet dan natuurlijk ook voor bomen gelden die worden aangeplant.'

Groenkeur kijkt inmiddels ook verder dan Nederland, want de stichting Fair Trees Fair Plants heeft na het doen van een benchmark laten weten het Groenkeur-certificaat te accepteren. In dit schema zit een milieucomponent voor duurzaamheid en een sociale component op het gebied van arbeidsvoorwaarden.

Mesken: 'Onze boomkwekers mogen, als ze het ook wat betreft dat sociale component goed doen, zich in het buitenland profileren met het label Fair Trees Fair Plants. Hierdoor wordt ons marktgebied voor de boomkwekerijsector ook een stuk groter. Dan is het ook interessanter voor bedrijven die eveneens produceren voor de consumentenmarkt. Zo'n zeventig procent gaat tenslotte naar het buitenland. Verder zijn we nog in gesprek met Tuinbranche Nederland. Wij denken hen ervan te kunnen overtuigen dat ons schema ook voor de consumentenmarkt alle waarborgen heeft om aan te tonen dat bepaalde gewasbeschermingsmiddelen niet gebruikt worden.'

Keurmerken uitwisselbaar

Sinds 2005 kweekte boomkwekerij De Spankert uit Boxtel volgens de eisen van Stichting Milieukeur, maar nu is De Spankert overgestapt op Groenkeur. Deze boomkwekerij is namelijk ook aangesloten bij de Vereniging Duurzame Boomkwekers Nederland (DBN) en deze besloot tijdens de algemene ledenvergadering op 24 februari dit jaar over te stappen op Groenkeur. Milieukeur deed volgens DBN namelijk te weinig

aan promotie en deze vereniging had zelf ook te weinig budget en middelen voor promotie.

'De afgelopen maanden heeft DBN gezocht naar een richting die continuïteit geeft voor de toekomst als het gaat om de invulling van duurzame boomkwekerij,' vertelt mede-eigenaar Ben van der Meijden van De Spankert. 'En Stichting Groenkeur doet al veel aan marketing en promotie voor de diverse aangesloten keurmerken in de groenketen.

Het certificaatsysteem van Groenkeur is grotendeels gelijk aan dat van Milieukeur. Maar als Groenkeur een advertentie plaatst in een vakblad als *Tuin en Landschap*, kan er ook een advertentie voor de boomkwekerijproducten meelopen.

Zij timmeren flink aan de weg. Het is jammer dat Milieukeur nu pas wakker is geschud en ook actiever aan het worden is.'

Volgens Van der Meijden zit er niet veel verschil in de productie-eisen; wat hem betreft zijn de keurmerken uitwisselbaar.

'Een Milieukeur-gecertificeerd bedrijf kan Groenkeur-producten verhandelen en andersom ook. Ze zijn gelijkwaardig. Dat is voor producenten en afnemers wel belangrijk natuurlijk. De bomen zijn onder dezelfde eisen geproduceerd en kunnen als dusdanig ook verhandeld worden. Op zich is er voor ons dus niet veel veranderd, behalve dat we op ons briefpapier eerst "Milieukeur" hadden staan en nu "Groenkeur".'

Van der Meijden heeft het idee dat er nog veel onbekendheid bestaat over duurzaam produceren, vooral aan de kant van de afnemers, en hoe hiermee om te gaan bij bijvoorbeeld het bestek maken.

'Als een gemeente duurzame producten wil kopen, dan zal zij dat op een bepaalde manier in het bestek moeten schrijven. Want officieel mag een gemeente niet eisen dat de producten vallen onder een bepaald keurmerk zoals Milieukeur of Groenkeur. Maar hoe daarmee om te gaan, dat weten heel veel gemeenten en andere afnemers niet. De stichting Groenkeur is nu aan het bekijken hoe ze afnemers daarbij behulpzaam kan zijn.'

Groeiproces

Eén van die afnemers is het Rijksvastgoedbedrijf, per 1 juli samengesteld uit de Rijksgebouwendienst, de Dienst Vastgoed Defensie en het Rijksvastgoed Ontwikkelingsbedrijf. Duurzaamheid is volgens vastgoedadviseur Roy Pillen, tevens betrokken bij het beheer en onderhoud van het groen bij

defensievastgoed, een steeds zwaarwegender criterium in het totaal aan afwegingen dat je moet maken als aanbestedende dienst.

'Ik kan niet zeggen of er een voorkeur is voor een bepaald keurmerk, maar Groenkeur wordt in ieder geval bij ons in veel groenbestekken voorgeschreven. Een ander keurmerk voor groenaanemers heb ik nog niet voorbij zien komen.'

Vastgoed wordt bij Defensie breed gedefinieerd, want dat zijn zowel de gebouwen, als de terreinen en ook de infrastructuur als havens, buitenterreinen, vliegvelden. In totaal is dit zo'n 81.000 hectare aan grond.

'Halverwege het vorige decennium is het duurzaam inkopen opgestart. We zien dat nu in steeds meer contracten nadrukkelijk terug. Dat is ook een groeiproces. Die oude contracten lopen af en die gaan we weer door prestatiecontracten met duurzaam inkopen vervangen. Het is dus niet zo dat we contracten openbreken en ineens de eis gaan stellen dat leveranciers Groenkeur-gecertificeerd moeten zijn. We wachten eerst netjes een contractduur af. Maar in ieder geval zal in een nieuw contract alle aanplant Groenkeur-gecertificeerd moeten zijn. Als er in een jaar geen nieuwe projecten zijn vanuit reguliere instandhouding, zijn dit landelijk op jaarbasis zo'n 400 à 500 nieuwe bomen.'

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.boom-in-business.nl/artikel.asp?id=23-4985